

KURT VONNEGUT

KEDİ BEŞİĞİ

ROMAN

ÇEVİRİ: MAHİR ÜNSAL ERİŞ

♥ can
modern

KURT VONNEGUT
KEDİ BEŞİĞİ

Can Modern

Kedi Beşği, Kurt Vonnegut

İngilizce aslından çeviren: Mahir Ünsal Eriş

Cat's Cradle

İlk baskı: Holt, Rinehart and Winston, 1963.

Bu kitapta kullanılan baskı: Dial Press, 2010.

© 1963 ve 1991, Kurt Vonnegut Jr. tarafından yenilenmiştir.

© 2021, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: E Yayınları, 1974

Can Yayınları'nda 1. basım: Mayıs 2021, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 10 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Emrah Serdan

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Özkaracan Matbaacılık ve Ciltçilik San. ve Tic. Ltd. Şti.

Evren Mah. Gülbahar Cad. No: 62 Bağcılar / İstanbul

Sertifika No: 45469

ISBN 978-975-07-5113-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750751134

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

KURT VONNEGUT
KEDİ BEŞİĞİ

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Mahir Ünsal Eriş

♥can

Kurt Vonnegut'un Can Yayınları'ndaki diğer kitapları

Allah Senden Rızı Olsun Bay Rosewater, 2015

Mavi Sakal, 2015

Galápagos, 2016

Kör Nişancı, 2016

Maymun Evine Hoş Geldiniz, 2016

Şampiyonların Kahvaltısı, 2021

Mezhaba Beş, 2021

KURT VONNEGUT, JR., 1922 tarihinde Indiana, Indianapolis'te Alman asıllı bir anne babanın oğlu olarak dñnyaya geldi. Cornell Üniversitesi'nde biyokimya okudu, yirmi yaşındayken orduya yazıldı ve Batı Cephesi'ne gönderildi. Neredeyse gider gitmez Almanlara esir düştü ve savaş tutsağı olarak Dresden'e yollandı. Müttefiklerin bu kenti bombalaması 60.000 sivilin ölümüne sebep olmuştur; Vonnegut fabrika olarak kullanılan bir mezbananın yeraltındaki et dolabına sığınmış olduğu için kurtuldu. Hayat boyunca peşini bırakmayan bu deneyimi sonunda *Mezbaha Beş* (1969) adlı başyapıtına dönüştürecekle ve hayat boyu savaş karşıtı söylemlerini sürdürecekti. Savařtan sonra General Electric Şirketi'nde reklamcılık yaptı ve öyküler yazmaya başladı. Arka arkaya yazdığı *Titan'ın Sirenleri* (1959), Sođuk Savaş siyasetini antropolojik bir gözle hicveden *Kedi Beşiği* (1963), *Allah Senden Razı Olsun Bay Rosewater* (1965) ve *Mezbaha Beş* sayesinde Vonnegut döneminin en ünlü yazarlarından biri oldu. En renkli romanlarından biri sayılabilecek *Şampiyonların Kahvaltısı*'nda (1974) Amerikan Rüyası'nı tipik kara mizahıyla eleştiriyordu. Bu dönemdeki diğer büyük yapıtları arasında *Kör Nişancı*, *Mavi Sakal* ve *Kodes Kuřu* sayılabilir. Vatandaşlık ve azınlık hakları, nükleer silahların denetimi ve ekoloji hem edebiyatında hem de edebiyat dışı faaliyetlerinde sürekli gündeminde oldu. Vonnegut, 2007'de New York'ta öldü. Adı 25399 numaralı asteroide verildi.

MAHİR ÜNSAL ERİŞ, 1980'de Çanakkale'de doğdu. Arkeoloji ve tarih okudu. Hayatını çeviriler yaparak ve yazarak sürdürüyor. Gençlerbirliklidir; söylenişi bile güzel. Kitapları: *Bangır Bangır Ferdi Çalıyor Evde...* (2012), *Olduğu Kadar Güzeldik* (2013) (60. Sait Faik Hikâye Armağanı), *Dünya Bu Kadar* (2015), *Benim Adım Feridun* (2016), *Öbürküler* (2017), *Kara Yarısı* (2019), *Sarıyaz* (2019) ve *Diğerleri* (2020).

Nezaket ve zevk sahibi
Kenneth Littauer'e.

Bu kitaptaki hiçbir Şey gerçek değildir.

“*Foma*'ya¹ göre yaŐayın, bu sizi cesur ve nazik ve sağlıklı ve mutlu kılar.”

Bokonon Ciltleri. I: 5

1. Zararsız yalanlar.

İçindekiler

1. Dünyanın Son Günü	19
2. İyi, İyi, Çok İyi	21
3. Budalalık	22
4. Sarmaşıkların Sinsi Sinsi Sarılması	24
5. Tıp Hazırlık Öğrencisinden Bir Mektup	26
6. Böcek Dövüşleri	30
7. Şanlı Hoenikker'ler	34
8. Newt'un Zinka Meselesi	35
9. Yanardağlardan Sorumlu Başkan Yardımcısı	37
10. Gizli Ajan X-9	39
11. Protein	41
12. Dünyanın Sonu Keyfi	43
13. Tecrit Merkezi	45
14. Arabalarda Billur Vazolar Varken	48
15. Mutlu Noeller	50
16. Anaokuluna Dönüş	53
17. Kızlar Kadrosu	55
18. Dünyadaki En Kıymetli Mal	57
19. Artık Çamur Diye Bir Şey Yok	60
20. <i>Buz-dokuz</i>	63

21. Deniz Piyadeleri, İleri, Marş!	66
22. Sarı Basından	67
23. Son Kek	69
24. <i>Wampeter</i> Nedir	70
25. Dr. Hoenikker'in Asıl Meselesi	72
26. Tanrı Nedir	74
27. Marslılar	75
28. Mayonez	78
29. Kalbimizde Yaşıyor	80
30. Uyuyorsun Yalnızca	82
31. Öbür Breed	84
32. Dinamit Parası	86
33. Nankör Bir Adam	88
34. <i>Vin-dit</i>	90
35. Hobi Dükkânı	94
36. Miyav	97
37. Modern Bir Tümgeneral	99
38. Dünyanın Iskarmoz Başkenti	101
39. <i>Fata Morgana</i>	103
40. Umut ve Merhamet Evi	105
41. İki Kişilik Bir <i>Karass</i>	107
42. Bisikletler Afganistan'a	110
43. Temsilî Biri	114
44. Komünist Sempatizanları	117
45. Amerikalılardan Neden Nefret Ediliyor	119
46. Caesar'ın Hakkı Caesar'a Meselesinin Bokonon'cu Yorumu	121
47. Aktif Gerilim	123
48. Tıpkı Aziz Augustinus Gibi	125
49. Azgın Denizin Fırlattığı Balık	127

50. Tatlı Bir Cüce	132
51. Peki, Anne	133
52. Acısız	136
53. Fabri-Tek'in Genel Müdürü	138
54. Komünistler, Naziler, Kraliyet Yanlıları, Paraşütçüler ve Asker Kaçakları	140
55. Asla Kendi Kitabınızın Dizinini Hazırlamayın	142
56. Kendini Besleyen Kısırdöngü	145
57. Tatsız Bir Rüya	147
58. Farklı Bir Tiranlık	149
59. Kemerlerinizi Bağlayın	151
60. Mahrum Bir Halk	154
61. Bir <i>Onbaşı</i> 'nın Değeri	156
62. Hazel Niçin Korkmadı	158
63. Hürmetkâr ve Özgür	160
64. Huzur ve Bolluk	162
65. San Lorenzo'ya Gelmek İçin Doğru Zaman	164
66. Olup Olabilecek En Güçlü Şey	167
67. Çİ-HENG-GEL-LİĞHİ!	169
68. YU-VÜZ Tİ-MOH-KRAS-Sİ ŞEFİ-Tİ	171
69. Devasa Mozaik	172
70. Bokonon'un Öğrencisi	175
71. Amerikalı Olmanın Mutluluğu	177
72. Dangalak Hilton	179
73. Kara Ölüm	182
74. Kedi Beşiği	186
75. Albert Schweitzer'e Selamımı Söyleyin	189
76. Julian Castle Her Şeyin Anlamsızlığında Newt'la Hemfikir Oluyor	191
77. Aspirin ve <i>Boko-Maru</i>	193

78. Amansız Kuşatma	195
79. McCabe'in Ruhu Neden Daraldı	197
80. Şelalenin Süzgeçleri	199
81. Vagon Hizmetlisinin Oğluna Beyaz Gelin	202
82. Zah-mah-ki-bo	205
83. Dr. Schlichter von Koenigswald Beraberlik Sayısına Yaklaşıyor	207
84. Karartma	209
85. Bir Çuval <i>Foma</i>	211
86. İki Küçük Termos	213
87. Halim, Tavrım	216
88. Frank Niçin Cumhurbaşkanı Olamıyor	219
89. <i>Duffle</i>	221
90. Tek Bir Engel	223
91. Mona	225
92. Şairin İlk <i>Boko-Maru</i> 'sunu Kutlarken Söylediğidir	227
93. Mona'mı Az Kalsın Nasıl Kaybediyordum	228
94. En Yüksek Dağ	231
95. Çengeli Görüyorum	233
96. Çan, Kitap ve Şapka Kutusundaki Tavuk	235
97. Murdar Hıristiyan	238
98. Son Dua	241
99. Tang-grıh çam-mau-rıh yağ-rağ-dığ	243
100. Frank Yeraltı Zindanına İniyor	246
101. Seleflerim Gibi, Bokonon'u Yasaklıyorum	248
102. Özgürlüğün Düşmanları	250
103. Yazar Grevinin Etkilerine Dair Tıbbi Bir Görüş	253
104. Sülfatiazol	255
105. Ağrı Kesici	258
106. Bokonon'cular İntihar Ederken Ne Der	260

107. Doya Doya Bakın Şimdi!	262
108. Frank Ne Yapacağımızı Söylüyor	263
109. Frank Kendini Savunuyor	265
110. <i>On Dördüncü Cilt</i>	267
111. Mola	269
112. Newt'un Annesinin El Çantası	272
113. Frank Yeraltı Zindanına İniyor	274
114. Kalbime Giren Kurşunu Hissettiğimde	276
115. Her Nasılsa	280
116. Sağır Eden Gacırtı	283
117. Sığınak	285
118. Demir Bakire ve Zindan	287
119. Mona Bana Teşekkür Ediyor	290
120. İlgilisi	293
121. Cevap Vermekte Gecikiyorum	296
122. İsviçreli Robinsonlar	298
123. Fareler ve İnsanlar	300
124. Frank'ın Karınca Çiftliği	303
125. Tazmanyalılar	306
126. Çalsın Borular	308
127. Son	310

1

Dünyanın Son Günü

Bana Jonah deyin. Annemle babam öyle demişler, yani neredeyse. Bana John adını vermişler.

Jonah, yani John değil de Sam olsaydım eğer, yine de bir Jonah olurdum, şu meşhur Jonah gibi diğerlerine şanssızlık getirdiğim için değil tabii, birileri ya da bir şeyler beni muhakkak belli zamanlarda belli yerlerde olmaya mecbur ettiği için. Hem bilindik hem de tuhaf sebepler ve vasıtalar çoktan sağlanmıştı. Ve plana göre saptanmış her saniyede ve her mekânda, bu Jonah hazır ve nazır olmuştur.

Bakın, dinleyin:

Ben daha genç bir adamken, iki karı, 250.000 sigara ve 750 galon içkiden önce...

Ben çok daha genç bir adamken, adı *Dünyanın Son Günü* olacak bir kitap için malzeme toplamaya başlamıştım.

Kitap gerçeklere dayanacaktı.

Kitap Japonya, Hiroşima'ya ilk atom bombası atıldığı gün kimi önemli Amerikalıların neler yaptıklarını anlatacaktı.

Hıristiyanlıkla ilgili bir kitap olacaktı. Ben o zamanlar Hıristiyandım.

Şimdi Bokonon'cuyum.

Eğer o zamanlar bana Bokonon'un acı tatlı yalanlarını öğretecek birileri olsaydı, ta o zamanlar Bokonon'cu olurdum. Ama Bokonon, Karayip Denizi'ndeki küçük bir adada konuşlanmış San Lorenzo Cumhuriyeti'ni çevreleyen çakıllı sahillerin ve keskin mercan kayalıklarının ötesinde henüz tanınmıyordu.

Biz Bokonon'cular, insanlığın ekiplere ayrıldığına, bu ekiplerin de ne yaptıklarını bile bilmeden Tanrı'nın Emirleri'ni yerine getirdiğine inanırız. Bokonon bu ekiplere *karass* adını verir. Beni kendi hususi *karass*'ıma taşıyan vasıta, yani *kan-kan* da asla tamamlayamadığım kaptı, adı *Dünyanın Son Günü* olacak olan kitap.

2

İyi, İyi, Çok İyi

“Eğer hayatınızın pek de mantıklı bir sebep olmaksızın başka birinin hayatıyla iç içe geçtiğini fark ederseniz,” diye yazar Bokonon, “o kişi sizin *karass*’ınızın bir üyesi olabilir.”

Bokonon Ciltleri’nin başka bir yerinde de bize şöyle der: “İnsan dama tahtasını, Tanrı’ysa *karass*’ı icat etti.” Bu sözle *karass*’ın ulusal, kurumsal, mesleki, ailevi ve sınıfsal sınırları göz ardı ettiğini anlatır.

Bir amip gibi serbest formلودur.

Bokonon, “Elli Üçüncü Kalipso”unda bizi kendisine eşlik etmeye davet eder:

Central Park’ta
Uyuklayan bir ayaş,
Ve balta girmemiş ormanlarda
Bir aslan avcısı,
Ve Çinli diş hekimi,
Ve İngiliz kraliçesi—
Aynı makinede
Birbirine karışıyor hepsi.
İyi, iyi, çok iyi;
İyi, iyi, çok iyi;
İyi, iyi, çok iyi—
Aynı aygıtın içinde,
İnsanlar türlü çeşitli.

3

Budalalık

Bokonon hiçbir yerde insanın *karass*'ının sınırlarını ve Yüce Tanrı'nın kendisine yaptırdıklarının doğasını keşfetmesine dair uyarıda bulunmaz. Bokonon yalnızca böylesi soruşturmaların eksik kalmaya mahkûm olduğunu söyler.

Bokonon Ciltleri'nin özyaşamöyküsel kısmında keşfetmiş ve anlamış gibi yapmanın nasıl bir budalalık olduğuna dair bir mesel yazar:

Bir zamanlar Rhode Island, Newport'ta, Episkopalyen bir hanımefendiyle tanışmıştım. Benden danuası için bir köpek kulübesi tasarlayıp inşa etmemi istemişti. Hanımefendi Tanrı'yı ve Tanrı'nın Çalışma Biçimleri'ni mükemmelen idrak ettiğini iddia ediyordu. Herhangi birinin olup bitenler ya da olacak olanlar hakkında kafasının karışmasını anlayamıyordu.

Hal böyleyken, inşa edeceğim köpek kulübesinin taslağını hanımefendiye gösterdiğimde, "Kusura bakmayın, böyle şeyleri hiç okuyamam," dedi bana.

"O zaman kocanıza ya da rahibinize verin de Tanrı'ya iletsin," dedim. "Tanrı boş bir vaktinde, benim tasarladığım bu köpek kulübesini eminim sizin bile anlayabileceğiniz şekilde açıklayacaktır."

Beni kovdu. Onu hiç unutmadım. Tanrı'nın yelkenli tek-

nelere binenleri srat teknelerine binenlerden daha çok sevdiğine inanan bir kadındı. Solucan görmeye dayanamazdı. Solucan gördüğünde çığlık atardı.

Aptalın tekiydi, ben de öyleyim tabii, tıpkı Tanrı'nın Yaptıkları'nı anladđđını iddia eden herkes gibi, [diye yazar Bokonon].

Sarmaşıkların Sinsi Sinsi Sarılması

Her ne olursa olsun, bu kitapta kendi *karass'*ımdan mümkün olduğunca çok üyeye yer verip, bu dünyada müşterek olarak yaptıklarımıza dair bütün kuvvetli ipuçlarını incelemek niyetindeyim.

Bu kitabın Bokonon'culuk adına bir risale olmasını istemem. Ancak yine de kitaba dair Bokonon'cu bir uyarıda bulunayım. *Bokonon Ciltleri'*nin ilk cümlesi şöyledir:

“Size anlatmak üzere olduğum tüm gerçekler aslında arsızca yalanlardır.”

Benim Bokonon'cu uyarım ise şu:

Kullanışlı bir dinin nasıl yalanlar üzerine inşa edilebileceğini anlayamayan biri bu kitabı da anlayamaz.

Öyle olsun bakalım.

* * *

*Karass'*ıma gelince.

İlk atom bombasının sözde “baba”larından Dr. Felix Hoenikker'in üç çocuğu kesinlikle üyeleri arasındadır. Şüphesiz Dr. Hoenikker de benim *karass'*ımın üyelerindedir, ancak kendisi benim *sinoocas'*ım, yani yaşamımın sarılğan filizleri, onun çocuklarınıninkilerle karışmaya başlamadan önce vefat etmiştir.

*Sinoocas'*ımın ilk temas ettiği vârisi Newton Hoenikker idi, üç çocuğunun en küçüğü, iki oğlundan ufak olanı. Üyesi olduğum kardeşlik derneğinin yayını *Delta Upsilon Quarterly*'den, Nobel Ödüllü fizikçi Felix Hoenikker'in oğlu olan Newton Hoenikker'in de benim şubemde, Cornell Şubesi'nde olduğunu öğrendim.

Sonra da Newt'a şu mektubu yazdım:

Sevgili Mr. Hoenikker:

Yoksa Sevgili *Biraderim* Hoenikker mi demeliyim?

Ben, şimdilerde hayatını serbest yazarlıkla kazanan bir Cornell Delta Upsilon üyesiyim. İlk atom bombasıyla ilgili bir kitap için malzeme topluyorum. Kitabın içeriği bombanın Hiroşima'ya atıldığı 6 Ağustos 1945 günü yaşananlarla sınırlı kalacak.

Rahmetli babanız genellikle bombanın başlıca yaratıcılarından biri olarak anıldığından, bombanın atıldığı gün babanızın evinde yaşananlarla ilgili bana anlatabileceğiniz her türlü ayrıntı için size müteşekkir olacağım.

Üzülerek ifade etmeliyim ki şanlı ailenize dair yeterince malumat sahibi değilim, dolayısıyla kız ya da erkek kardeşleriniz var mı, bilmiyorum. Eğer kardeşleriniz varsa benzer sorular yöneltebilmek için onların da adreslerini almayı çok isterim.

Bomba atıldığında sizin çok küçük yaşta olduğunuzun farkındayım, zaten böylesi daha iyi. Kitabım bombanın *teknik* yönlerinden ziyade *insani* yönlerinin altını çizecek, bu sebeple o gün yaşananların, ifademi mazur görürseniz, bir "bebeğin" gözünden anlatılması gayet yerinde olacaktır.

Yazının biçimi ve üslubu konusunda endişeniz olmasın. Onları bana bırakın. Bana hikâyenizi ana hatlarıyla anlatmanız yeterlidir.

Ben, elbette kitap basılmadan önce son halini onayınız için sizinle paylaşacağım.

Biraderce sevgilerimle—

BÜTÜN BİLDİĞİNİZ FELAKET SENARYOLARINI UNUTUN!

Felix Hoenikker ölmüştü, çocukları evde yokken denize nazır beyaz hasır koltuğunda ölmüştü. İhtiyar adam bütün gün *buz-dokuz*'a dair ipuçları vererek çocuklarına sataşmış, etiketinde üstü çarpıyla çizilmiş bir kurukafanın olduğu minik şişedeki maddeyi göstermişti. Etiketle şöyle yazıyordu: "Tehlikeli! *Buz-dokuz*! Nemden uzak tutun!"

Atom bombasının "baba"larından biri olan Felix Hoenikker, öldüğü sırada dünyanın sonunu getirebilecek gizemli *buz-dokuz* üzerinde çalışıyordu. Üç çocuğu bu maddeyi aralarında paylaştılar ve bir daha bu maddenin sözünü etmediler. Ta ki yolları San Lorenzo isimli Karayip adasında bir kez daha keşişene kadar. Bokonon'un da dediği gibi, "Tuhaf seyahat önerileri Tanrı'nın dans dersleridir." *Kedi Beşiği*, küresel bir felaketin her zaman ne kadar yakınımızda olduğuna dair acı ironiyle dolu bir kült roman.

#vonnegut #felaket #kıyamet #dünyanınsonu
#bokononizm

"VONNEGUT DÜNYANIN GÖZÜNÜN
İÇİNE BAKMIŞ VE BAKIŞLARINI ASLA AYIRMAMIŞTIR."
J.G. BALLARD

ISBN 978-975-07-5113-4

9 789750 751134

♥ can

can yayinlari.com | f | t | v can yayinlari

roman